

hvor ofte og ad hvilke forskjellige Veie man har søgt at drage dette frem her i Thinget; men det er desværre ikke lykkedes at tilveiebringe noget som helst Resultat i denne Retning. Det Gneske, vi ifjor opnaaede, var, at den forrige Kirke- og Underviisningsminister gav et Tilfagn ora, at han vilde tage denne Sag under Behandling og fremkomme med et Forslag til Omformning af vort Almueffkolevæsen paa Landet, hvilket Forslag han antydede i nogle korte, om end løse Træk, men dog saaledes, at man deraf fik en Forestilling om, hvad han omtrent vilde gjøre. Vi have nu ikke mere den samme Kirke- og Underviisningsminister, som vi dengang havde, men jeg nærer det levende Haab til vor nuværende høitærede Kirke- og Underviisningsminister, at han vil føle den samme Interesse for Skolevæsenet og den samme Trang og Nødvendighed til at gjøre Noget derfor, som hans Forgænger udtalte, at han havde, saaledes at vi tør gjøre os Haab om, at vi inden ret lang Tid ville faae at see Forslag til Forandringer, der kunne bringe vort Almueffkolevæsen ud af den uheldige Stilling, hvori det for Diebliffet er. Jeg troer, at det, da Tiden er saa langt fremrykket, vilde trætte Thinget mere, end det egentlig vilde være tilfredsstillende, om man her vidtløftig vilde gennemgaae, hvad det er, vi trænge til, saameget mere som denne Sag har været omtalt i forrige Samling, ikke een, men tre, fire, fem Gange, og der egentlig ikke, saavidt jeg troer, er saa overmaade stor Uenighed om, hvad der er det Nødvendige; men jeg vil kun bemærke, at der til at hjælpe Almueffkolevæsenet paa Landet ud af den Stilling, hvori det for Diebliffet befinder sig, og til at føre det ind paa Noget, som er mere praktisk efter Tidens Fordringer, ikke behøves overordentlig store eller gennemgribende Reforme; det kan gjøres uden overordentlig store Foranstaltninger. Naar man vil blive staaende ved Almueffkolevæsenet paa Landet, behøves der efter min Overbeviisning ingen Commissions, hverken parlamentariske eller Regjeringscommissions; det kan gjøres ganske simpelt ved Samarbejdelse af vor Skolelov i nogle Punkter, hvori den viser sig særlig uskikket til at opfylde, men tvertimod staaer paatvers for

de Fordringer, som hele Tidens Udvikling fører med sig. Det vilde f. Ex. allerede være en stor Fremgang, naar Tvangen til at gaae i Skole blev forandret saaledes, at vor Skoleanordning ikke vedblev paa en stærkende Maade at staae i Strid med det store Spørgsmaal, som i dette Diebliff gjør sig gjældende overalt, nemlig det store Arbejderspørgsmaal. Vort Skolevæsen er en Byrde for den fattige Arbejder paa Landet; thi det nøder om Sommeren den fattige Mand, der skal arbejde for sit daglige Brød, til at tabe store Summer og til at bære efter hans smaa Forhold urimelige Udgifter, idet der nemlig forlanges, at de stakkels fattige Børn skulle gaae i Skole om Sommeren, istedetfor, at Sagen meget godt kunde ordnes saaledes, at de kunde være frie den hele Sommer, naar de erhvervede sig Nødtill ved saameget mere at besøge Skolen om Vinteren. Paa lignende Maade vilde der kunne indvindes flere store Fordele, og jeg skal ganske kort antyde et Par Træk i saa Henseende. Alt Communerne ville være villige til at anvende Noget paa deres Skolers Forbedring, er utvivlsomt. Der anvendes saa meget paa Underviisningen i de høiere Folkeskoler, at man ikke kan nære nogen Tvivl om, at Befolkningen i det Hele er rede til at anvende Noget, naar den virkelig faaer Noget derfor, som er Dfferet værd. Der kunde f. Ex. skee en Udvidelse af en Skole i enhver Commune, saaledes at den fik 2 Skolestuer ved Siden af hinanden, og saaledes at en Lærerinde læste med den lille Klasse sammen med Pigerne; Læreren fik derved Tid til at læse saameget mere med de Andre. Der kunde ogsaa tænkes paa en Skole for dem, som i deres unge Alder og uden at forlade deres Hjem vilde tilegne sig de Kundskaber, der nu læres i Folkehøjskolerne. Derved vilde opnaaes det store Gode, at de, som søge Folkehøjskolerne, for en stor Deel vilde være i Besiddelse af de Kundskaber, som de nu maae begynde at lære forfra. Vil man derimod en stor Reform, som skal angaae hele Skolevæsenet, vil jeg indrømme, at vi komme til noget ganske Andet; men jeg ønskede netop indtrængende her at udtale, at vi ikke ønske en stor Reform, ikke fordi den ikke er nødvendig, men fordi